

Vänsterpress om irakiska Kurdistan – november 2017

Denna artikelsamling handlar om bakslaget för de irakiska kurdernas försök att utropa en självständig stat.

Tidigare artikelsamlingar om Mellanöstern under senaste halvåret (nyaste först):

[Vänsterpress om Mellanöstern – september 2017](#), [Vänsterpress om Mellanöstern – juni/juli 2017](#) och [Vänsterpress om Mellanöstern – juni 2017](#),

Se även: Daniel Falcone, [Varför Syrien splittrat vänstern - Intervju med Mellanösternkännaren Stephen Zunes](#)

Martin Fahlgren 4/11 2017

Innehåll

Internationalen	1
<i>"För en internationalistisk lösning på nationsfrågan"</i>	1
Offensiv	2
<i>Iraks armé tar över Kirkuk</i>	2
<i>Katastrofalt bakslag för Iraks kurder</i>	4
Proletären	5
<i>Därför stoppas irakkurdernas självständighet</i>	5

Internationalen

”För en internationalistisk lösning på nationsfrågan”

Arash Gelichkan

Internationalen 27/10 2017

- ▶ Målet är inte gränsdragning – det handlar om att bekämpa förtryck
- ▶ Vi stödjer inte självständighetsrörelser av princip, utan gör klassanalys
- ▶ Vänstern bör kämpa för en federal och socialistisk lösning

Det är lätt för en vänsterperson som vill stå upp för de förtryckta att stödja de krav på självständighet som deras rörelser framför. Det bottenar någonstans i både de tidiga bolsjevikernas stöd till nationell befrielse från Tsarimperiet och den nationella befrielsekampen mot europeiska kolonialherrar. Samtidigt är ju en av socialismens hörnpelare arbetarklassgemenskap som överskrider etniska skiljelinjer. Att förena arbetare över hela världen i kamp för en jämlik samhällsordning. Det har aldrig betytt att förneka det förtryck och den exploatering som till exempel den irländska arbetarklassen historiskt utsatts för av den brittiska härskande klassen. Ända sedan Marx dagar har socialister stött den irländska frihetskampen och sett dess seger som förutsättningen även för den engelska arbetarklassens befrielse från samma exploatörer. Men att stödja självständighetsrörelser som princip utan någon klassanalys eller för den delen inblick överhuvudtaget ingår rimligen inte i en vettig vänstertradition att falla tillbaka på idag. Målet är ju inte gränsdragningar i sig (det är nationalism) utan att bekämpa exploatering och främja arbetarklassens kamp – ja, också att bekämpa diskriminering och rasistiskt förtryck såklart. Den lösning som oftast ligger närmast om hjärtat för vänstern är ju snarare då federalism och socialistisk samhällsomvandling.

Och det är anledningen till att jag menar att den internationalistiska vänsterns uppgift i dagens brännpunkter i nationalitetsfrågan – Katalonien, Kurdistan och så vidare – är att plädera för en federal och socialistisk lösning på konflikterna.

För en demokratisk vänsterregering i till exempel Spanien eller Irak hade det varit självklart att respektera deras rätt till att avgöra sin framtid och bemöta utgången med dialog istället för våld. Även om en internationalistisk vänster är av en annan uppfattning än separatisterna.

Saken är den att dessa självständighetssträvanden bottenar i en erfarenhet av förtryck och exploatering. Kurderna blev utan stat när de europeiska kolonialherrarna drog upp streck i

kartan och delade upp Mellanöstern. Som minoritet i de arabiska, turkiska och iranska staterna har de i årtionden förbjudits att tala sitt eget språk, utsatts för etnisk rensning och massakrer samtidigt som de berövats oljeinkomster och ekonomisk utveckling.

Självständighetsträvan handlar här om en strävan att inte leva under förtryck av en regim som inte representerar dem. Självständighet ses av separatisterna som en rakare väg till frihet än att förändra och decentralisera makten inom staten. Men det är sällan så enkelt. Det är oftast en blodig sak som river upp etniska motsättningar och driver ihop till exempel den kurdiska arbetarklassen med den kurdiska borgarklassen i en falsk gemenskap som inte gynnar de fattiga.

För kurder, araber och andra som tillhör en internationalistisk vänster handlar det istället om att förena arbetarklassen över etniska gränser i kamp mot förtrycket inom rådande gränsdragningar. I Spanien gäller det att ta upp kampen mot den spanska högerregeringen och föra fram ett vänsteralternativ som kan bemöta den ekonomiska krisen och garantera katalanernas lokala självstyre inom en federal stat. I Irak och Kurdistan handlar det om att förena arbetare och fattiga från alla folkgrupper till gemensam kamp mot både den korrupta Barzani-klanen och den sekteristiska regimen i Bagdad. En socialt rättvis och demokratisk ordning som garanterar kulturella rättigheter och lokalt självbestämmande för de landsdelar som eftersträvar det är den internationalistiska lösningen på nationsfrågan.

Offensiv

Iraks armé tar över Kirkuk

Arne Johansson

Offensiv 25/10 2017

Den kurdiska drömmen om att snart kunna utropa en egen stat i vad som idag är norra Irak och som 92 procent sade ja till i en folkomröstning den 25 september slogs i förra veckan brutalt i spillror av den irakiska arméns och shiamilisen Hashd al-Shaabis (Folkens Mobiliseringsenheter) blixtnabba återtagande av hela den oljerika Kirkuk-provinsen och andra så kallat omtvistade territorier.

De irakiska styrkor som gick in i centrala Kirkuk den 17 oktober har på bara några få dagar kunnat besätta 45 procent av det område som kontrollerades av kurdiska peshmergastyrkor. Att detta har kunnat ske utan mer än ett par mindre skärmytslingar som kostat några dussintal liv beror på att peshmerga när det kom till kritan ändå gav upp alla omstridda territorier utanför den Kurdiska regionala regeringens (KRG) ursprungliga tre provinser utan strid. Därmed förhindrades vad som hade kunnat bli ett nytt blodigt krig. Däremot inte en demoraliserande förlust av områden med en blandad befolkning, alltifrån Rabia och Sinjar nära Syrien i väster till Kirkuk och områden vid gränsen mot Iran i öster. Det innebär ett enormt bakslag för hoppet om en ny och självständig kurdisk stat.

I Sinjar-regionen, där den yazidiska befolkningen utsattes för IS massakrer och förslavning av kvinnor i mitten av 2014, har en yazidisk milis tagit över kontrollen i allians med den irakiska armén.

Enligt den irakiske premiärministern Haidar al-Abadi, som i ett slag nu har stärkt sin egen ställning inför nästa års irakiska val, har den militära operationen gjort den separatistiska ambitionen bakom förra månadens kurdiska folkomröstning ”avslutad och förpassad till en sak i det förgångna”. Samtidigt säger han sig nu vilja se ”en dialog”.

Frågan är om den irakiska offensiven stannar upp där eller också syftar till att med våld återta kontrollen över den kurdiska regionens gränsposteringar, pipelines och handelsvägar till Turkiet, Iran och Syrien. Den kurdiska regionens säkerhetsråd har uttalat stor oro över att Irak istället för att trappa ned ”har fortsatt att föra fram stridsvagnar och artilleri”.

De områden som getts upp har i vissa fall stått under kurdisk kontroll ända sedan USA:s invasion och Saddam Husseins fall 2003. Dessa områden utökades ytterligare när kurderna sedan den irakiska armén i full panik drog sig tillbaka inför IS offensiv år 2014 tog kontrollen över Kirkuk. Det är en stad med blandad kurdisk, arabisk, turkmensk och assyrisk befolkning som har varit centralort för Iraks näst viktigaste oljefält, men som av kurdiska nationalisterna har setts som en framtida huvudstad. Kontrollen över Kirkuks oljefält och den nya pipeline som byggts därifrån har också uppfattats som central för den nya kurdiska statens inkomster.

Den kurdiska regionens ledning befinner sig nu, som en analytiker av kurdiska frågor vid Middle East Research Institute uttryckt det med ett understatement för al Jazeera, i "ett tillstånd av chock och oordning efter att ha förlorat nästan 45 procent av det territorium de har kontrollerat sedan 2014".

Den nu ytterst försvagade kurdiska presidenten Masoud Barzanis underhuggare i dennes klanstyrda Kurdiska Demokratiska Parti (KDP) har varit snara att anklaga den rivaliserande Talabaniklanens parti Folkets patriotiska union (PUK), vars parti kontrollerade Kirkuks peshmerga-styrkor, för det katastrofala bakslaget.

Beslutet att släppa fram den irakiska armén och dra tillbaka peshmerga-styrkorna har av Barzani skyllts på "ensidiga beslut" av vissa andra politiker, medan andra i KDP har ropat högt om svek och förräderi.

Enligt Mellanösternexperten Patrick Cockburn ska dock ledare från både KDP och PUK trots alla tidigare försäkringar om motsatsen ha varit eniga om att de var för svaga för att kunna ta striden mot den efter kriget mot IS i Mosul stridsvana och tungt beväpnade irakiska armén och dess närstående miliser i Kirkuk. Till den negativa kalkylen hörde givetvis också att grannstaterna Iran och Turkiet i denna fråga stod mobiliserade på Bagdad-regeringens sida, liksom att USA inte tänkte lyfta ett finger till kurdernas försvar.

Krisen inom den kurdiska regionala regeringen tycks just nu total, samtidigt som det kurdiska nyval som Barzani har planerat att hålla redan den 1 november nu har skjutits upp på obestämd framtid.

En av PUK:s ledande påläggskalvar Bafel Talabani efter klanledaren Jalal Talabanis nyliga död beskrev förra fredagen den kurdiska folkomröstning, som PUK har varit skeptiska till men inte öppet vågat motsätta sig, som "ett kolossalt misstag". En annan av klanens nya ledare, Lahur Talabani, som har velat kompromissa med Bagdad, anklagar Barzaniklanen för att ha "kämpat för olja, medan vi kämpat för vår jord".

Att låta folkomröstningen omfatta även oljestaden Kirkuk och de andra territorier med mycket blandad befolkning som peshmerga först besatt de allra senaste åren innebar uppenbarligen en avgörande utmaning mot Bagdad, en röd linje som al-Abadis regering inte kunde tolerera att den överträdde ens inför risken av ett nytt blodigt inbördeskrig.

Den kurdiska oppositionsrörelsen Gorran, som bildades efter en utsplittring från PUK, tog fart efter den arabiska våren och som med 24 av 111 ledamöter är näst största parti efter KDP i det icke fungerande kurdiska parlamentet, hävdar för sin del att den kurdiska regionens president och vicepresident saknar all legitimitet. Dessa borde enligt Gorran direkt avgå till förmån för en "nationell räddningsregering" med uppdrag att förhandla med Bagdad och utlysa ett kurdiskt nyval.

Barzanis tid som president löpte ut redan i augusti 2015, varefter han både vägrade avgå och blockerade det kurdiska parlamentets talman Sadiq, från Gorran, från att ens kunna resa in i Erbil.

Följden blev att parlamentet i oktober 2015 stängdes, följt av ett enda sammanträde strax innan höstens folkomröstning för att legitimeras denna.

I en omgivning av idel fientliga grannstater till kurdisk självständighet som Turkiet och Iran har den omvitnat korrupta och kleptokratiska Barzaniregimen i Irak (KRG) inte alls haft någon tillräcklig attraktionskraft. Denna har vare sig räckt till att mobilisera en tillräckligt massiv och enig kurdisk frihetsrörelse och än mindre till att vinna det massiva stöd som också skulle krävas bland de arabiska, turkmenska, assyriska och yazidiska arbetare, ungdomar och fattiga som kurderna måste ha på sin sida – både i de områden som peshmerga har kontrollerat militärt, i övriga Irak och i grannländerna.

Rättvisepartiet Socialisterna stödjer liksom våra systerpartier inom CWI det kurdiska folkets rätt till självbestämmande och om de så vill en egen stat. Men för att denna ska kunna både erövrats och göras livskraftig i en fientlig omvärld måste detta ske i bredast möjliga samklang och samarbete med alla andra förtryckta folkgruppers arbetare, unga och fattiga både inom det egna närområdet och i hela regionen.

För ett trovärdigt hopp om ett bättre demokratiskt och rättvisare samhälle krävs en massiv och multietnisk befrielsekamp, som samlar fler frihetsrörelser bakom ett medvetet demokratiskt, internationalistiskt och socialistiskt program som syftar till hela regionens revolutionära omvälvning.

Katastrofalt bakslag för Iraks kurder

Arne Johansson

Offensiv 2/11 2017

Den självstyrande irakisk-kurdiska regeringens 71-årige president Masoud Barzani deklarerade på söndagen i ett tal inför det regionala parlamentet att han avgår. Samtidigt skjuts det nyval som hade planerats till den 1 november upp på obestämd tid och kastar den kurdiska regionen in i en ny existentiell kris.

Barzanis avgång är en direkt konsekvens av att han efter att ha satsat alla kort på en folkomröstning den 25 september om en självständig kurdisk stat istället för förhandlingar med regeringen i Bagdad fick se en irakisk militär intervention av Kirkuk och alla omtvistade territorier som kurderna haft kontrollen över sedan 2014, vilket nu även hotar det tidigare självstyret.

Därmed har Irak enligt premiärministern Haider al-Abadi förklarat den kurdiska folkomröstningen, där 93 procent av de 70 procent som deltog röstade ja till en egen stat, vara "en sak i det förgångna" som regeringen i Bagdad vägrar förhandla om. Samma dag gav de kurdiska peshmergastyrkorna även upp kontrollen över den viktiga kurdisk-turkiska gränsposteringen Fishkabur, där de pipelines passerar som tar oljeexporten till Ceyhan i Turkiet.

Enligt uppgifter i New York Times ska en uppgörelse även vara nära om att peshmerga också ska ge upp kontrollen över alla gränsovergångar till Turkiet, Iran och Syrien. Därmed skulle den kurdiska regionala regeringen (KRG) inte bara förlora kontrollen över flera oljefält, utan också över alla de handelsvägar som är vitala för den kurdiska regionens ekonomi.

Detta är, som New York Times konstaterar, det största bakslaget för Iraks kurder sedan regionen uppnådde autonomi från Bagdad under beskydd av USA:s flyg efter Gulfkriget 1991.

Till de oerhört splittrande effekterna av KRG:s fiasko hör att Barzani och hans klanstyrda kurdiska demokratiska parti (KDP) anklagar de ledande inom den rivaliserande talabani-klanens Kurdistans patriotiska unionsparti (PUK) för högförräderi genom att själva ha förhandlat med den iranske generalen Kassem Soleimani om att låta de peshmergastyrkor i Kirkuk som stod under PUK:s kommando släppa in den irakiska armén och shiamuslimska milisen i staden utan strid – något som dessa i sin tur hävdar att KDP gått med på för att undvika ett katastrofalt blodbad.

Under det tal där Barzani förklarade sin avgång riktade denne även bittra anklagelser för svek mot både den irakiska regeringen som peshmerga kämpat tillsammans med mot IS och mot USA, och sade: "Vårt folk borde nu fråga om USA var införstått med Iraks attack och varför de inte förhindrade det".

Frågan är nu om KDP och PUK inför risken av en total och kaotisk splittring mellan dessa och de provinser där de har sina respektive fästen nu kan hitta ännu en rutten kompromiss under galgen i ett försök att åtminstone kunna upprätthålla ett sken av bevarat kurdiskt självstyre?

En annan fråga är om oppositionspartiet Gorran ("Förändring"), som är det länge åsidosatta parlamentets näst största parti och som länge har velat ersätta Barzanis presidentskap, har tillräcklig styrka för att kunna utmana dessa omvitnat extremt korrupta klanpartier.

Det katastrofala bakslaget för Iraks kurder måste rimligen även innebära ett varnande exempel för de syriska kurder i PYD och dess väpnade styrkor YPG som med hjälp av USA-flyg och allierade arabiska grupper inom Syriens demokratiska styrkor visserligen har fullbordat en militär seger över IS i Raqqa, men dessvärre har lämnat efter sig en sönderslagen spökstad och hundratusentals nya flyktingar.

De syriska kurdernas organisationer har visserligen redan från början valt att avstå från utropandet av en ny stat i Rojavas tre kurdiska provinser, men kan knappast räkna med något automatiskt stöd från Trumps USA ens för den federala lösning med regionala självstyren inom Syrien som Ryssland säger sig stödja och som man nu försöker förmå Assadregimen att gå med på.

Inte ens till tänderna beväpnade nationella befrielseörelser som de kurdiska i Irak, Syrien eller Turkiet har någon verklig chans att förverkliga sin dröm om en ny stat utan ett smittande revolutionärt demokratiskt och socialistiskt program, parat med en praktik i kampen som kan mobilisera massivt stöd av alla andra folkgruppers arbetare och förtryckta i de regioner där de kämpar.

Först med en revolutionär omvälvning av hela regionen kan en kurdisk stat bli verklighet, om det kurdiska folket vill detta och kan få tillräckligt starkt stöd för det av de arbetande massorna även bland deras många irakiska, syriska, turkiska och iranska grannar.

Proletären

Därför stoppas irakkurdernas självständighet

Patrik Paulov

Proletären 25/10 2017

Den irakiska centralregeringens återtagande av staden Kirkuk och dess oljekällor sätter stopp för irakkurdernas marsch mot en självständig stat.

Ledningen för den kurdiska självstyrande regionen, KRG, i norra Irak har den senaste månaden spelat ett högt spel och förlorat. Folkomröstningen den 25 september skulle bereda väg för självständighet, men har istället resulterat i att kurdernas position kraftigt försvagats.

Utvecklingen efter omröstningen visar också att en irakkurdisk stat inte har en chans att överleva utan uppbackning från en eller flera stormakter.

Att det var så här det skulle gå var knappast vad den kurdiske presidenten Masoud Barzani tänkte sig när han drev igenom folkomröstningen.

Förlusten av miljonstaden Kirkuk är ett avgörande steg bakåt för kurdernas självständighetssträvanden.

Den etniskt blandade staden har i decennier varit en krutdurk och har utsatts för åter-

kommande folkomflyttningar. En central orsak till att många blickar både inom och utom Irak riktas mot Kirkuk är de stora oljetillgångar som finns i dess närområde. Från Kirkukprovinsen kommer cirka 40 procent av all olja som produceras i Irak.

När den kurdiska självstyrande regionen skapades med stöd av USA och andra västmakter efter Gulfkriget 1991 stod Kirkuk utanför. Den kurdiska kontrollen över staden är av betydligt färskare datum.

Erövringen skedde 2014 i samband med att Islamiska staten, IS, gick på offensiven i norra Irak och den irakiska armén kollapsade. De kurdiska peshmergastyrkornas roll var dubbel. De bekämpade IS men passade samtidigt på att lägga under sig nytt territorium.

Att de tog kontroll över Kirkuk var symboliskt viktigt för KRG. Under Saddam Husseins brutala styre genomfördes en arabisering av Kirkuk då delar av den kurdiska befolkningen fördrevs. Efter erövringen 2014 började kurder strömma till staden medan araber och turkmener anklagade det kurdiska styret för folkfördrivning och övergrepp.

Men viktigare än symboliken var Kirkuks funktion som oljekälla och därmed inkomstkälla för en framtida självständig stat. Den olja som kurderna haft kontroll över sedan 1990-talet ger inte tillräckliga inkomster till statskassan för en region som måste importera i stort sett allt.

Västmakterna men också Turkiet och Israel har i 26 års tid stött det kurdiska självstyret, då det gynnat deras intressen i Irak och grannländerna. Men när Barzani i september drev igenom folkomröstningen gick han för långt. Förutom av Israel fick Barzani och det kurdiska ledarskapet inte något stöd utifrån.

Det land som i dagsläget backar upp irakkurdisk självständighet skulle nämligen göra sig till ovän med alla stater i Mellanöstern, med undantag av Israel som stödjer allt som splittrar och försvagar dess arabiska fiender i regionen.

För USA är det av betydligt större vikt att behålla goda relationer med Bagdadregeringen, och därigenom ett ekonomiskt och militärt fäste i hela Irak, än att stödja gamla vänner i en liten och ekonomiskt svag utbrytardel i norr.

Till det kommer de pågående striderna i östra Syrien om kontrollen över territorium, oljekällor och handelsvägar. Utgången av dessa strider kan komma att spela en stor roll för supermaktens framtida maktposition i denna del av Mellanöstern.

Ovanstående är förklaringen till att Iraks regering kunde skicka sina trupper till Kirkuk och återta kontrollen över staden och dess oljekällor utan protester från omvärlden.

Förlusten av Kirkuk har ökat missnöjet och motsättningarna mellan och inom de stora partierna i det kurdiska självstyret. Det ledande oppositionspartiet Gorran kräver att KRG-styret ska upplösas och ersättas av en nationell räddningsregering. Gorran kräver vidare att president Barzani, som leder det största kurdiska partiet KDP, ska avgå. Barzanis mandatperiod löpte formellt ut redan för två år sedan.

Stark kritik riktas också mot det andra traditionella kurdiska maktpartiet, PUK, som fram till förra veckan kontrollerade Kirkuk. Företrädare för KDP och även kritiska röster inifrån PUK anklagar PUK:s ledning för att ha övergett Kirkuk istället för att försvara staden.

Bafel Talabani, son till den nyligen bortgångne PUK-grundaren Jalal Talabani, försvarar sig i en intervju i France24 med att det var ett taktiskt tillbakadragande inför en överlägsen motståndare.

Talabani kallar president Barzanis kompromisslösa linje gällande självständighetsomröstningens genomförande den 25 september för ett "kolossalt misstag", eftersom det fanns alternativa vägar fram som hade kunnat genomföras med stöd från USA och Storbritannien.

Oavsett vilka krafter som går segrande ur kommande maktstrider inom det kurdiska självstyret är marschen till självständighet stoppad. Det finns ingen annan väg framåt än förhandlingar med regeringen i Bagdad.